

Nr 107.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av lägenheten Stockö mjöl- och sågkvarnar nr 1 och 2 i Söraby socken av Kronobergs län; given Stockholms slott den 28 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMÄN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Leo:

I skrivelse den 22 februari 1936 har vattenfallsstyrelsen framlagt förslag om försäljning av kronolägenheten Stockö mjöl- och sågkvarnar nr 1 och 2 i Söraby socken av Kronobergs län.

Innan jag ingår på styrelsens framställning torde böra nämnas, att nämnda lägenhet tidigare i sin helhet var ställd under domänstyrelsens förvaltning

men att det till lägenheten hörande vattenfallet jämte nödigt utmål vid Stockakvarn i Mörrumsån enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 juni 1918 från och med den 1 juli samma år överflyttats till vattenfallsstyrelsens förvaltning, och har vattenfallet sedermera i sistnämnda styrelses räkenskaper bokförts till ett värde av 13,500 kronor.

Vattenfallsstyrelsens framställning omfattar även fråga om fördelning av den vid försäljning inflytande köpeskillingen mellan statens vattenfallsverk och domänverket, vilket senare verk framställt anspråk på större del av köpeskillingen än som motsvarar den under domänstyrelsens förvaltning stående delen av lägenheten. Då detta spörsmål torde få upptagas till prövning, sedan närmare utredning härom hunnit verkställas, och då detsamma icke inverkar på försäljningsfrågan, torde jag i det följande få begränsa mig till sistnämnda fråga.

Vattenfallsstyrelsen har i sin skrivelse till en början anført, att kronans vattenkraftsintressen i Mörrumsåns vattensystem äro av ringa betydelse och att de flesta större fallen därstädes ägas av Sydsvenska kraftaktiebolaget och med detta samarbetande företag. Enligt styrelsens mening finnes icke, därest tillfälle till försäljning till skäligt pris erbjudes, anledning att i statens ägo behålla de små vattenrätter i Mörrumsåns vattensystem, över vilka kronan nu förfogar.

I fråga om Stockakvarns vattenfall har vattenfallsstyrelsen anført:

Vattenfallet vore beläget i vattendraget mellan sjön Innaren och Helgasjön och tillhörde förenämnda kronolägenhet Stockö mjöl- och sågkvarnar nr 1 och 2. År 1914 hade domänstyrelsen upplåtit lägenheten på 20 års arrende till Josua Bengtsson, vilken senare överlåtit kontraktet till Hemsjö kraftaktiebolag, numera tillhörande Sydsvenska kraftaktiebolaget. I arrendet inginge även vattenfallet och det utmål för detsamma, som vore ställt under vattenfallsstyrelsens förvaltning. Arrendetiden utlöpte den 14 mars 1936. Vid en på föranledande av domänstyrelsen verkställd uppskattningsförrättning hade lägenheten av uppskattningsnämnden värderats på följande sätt:

	Saluvärde.	Arrendevärde.
	Kronor	Kronor per år
Jordbruket med därtill hörande byggnader	8,000	300
Vattenverken med utmål.....	12,000	700

Värderingsmännen hade härvid utgått från vattenverkens användning och värde under nu tillämpad vattenreglering. Sydsvenska kraftaktiebolaget förfogade redan över vattenrätt vid Ääng och Rottne ovanför Stockö, men någon definitiv reglering av Innaren hade ännu ej genomförts. I och för sig vore värdet av vattenkraften vid Stockö, där övre vattenytan låge omkring 7 meter lägre än Innaren, av ganska ringa värde. Fallet vore visserligen utbyggt för dels en kvarn, som beräknades taga 30 hästkrafter, dels en såg med två klingor, som uppgaves tillsammans taga 20 hästkrafter, men om somrarna vore tillgänglig vattenkraft ej tillräcklig att driva kvarnen och sågen samtidigt. Fallhöjden vore vid Stockö omkring 3 meter och den vattenmängd, som utan reglering kunde disponeras under tre fjärdedelar av året, uppskattades till 0.3 kubikmeter per sekund. Den »industriella medeleffekten» kunde alltså anses uppgå till endast 9 hästkrafter. Med hänsyn till nu anförda förhållanden funne vattenfallsstyrelsen ett försäljningsvärde av 13,500 kronor accep-

tabelt för den del av fastigheten, som vore ställd under vattenfallsstyrelsens förvaltning, nämligen vattenverken med utmål.

Vattenfallsstyrelsen har därefter anført, att styrelsen och domänstyrelsen vore ense om att, vid en försäljning eller eventuell fortsatt utarrendering av lägenheten, till densamma hörande såväl jordbruk som vattenverk borde försäljas respektive upplåtas till en och samma person. Med hänsyn härtill borde en överflyttning av även jordbruksfastigheten till vattenfallsstyrelsens förvaltning äga rum. Enligt vad vattenfallsstyrelsen uppger har domänstyrelsen förklarat sig för sin del icke vilja motsätta sig, att hela lägenheten med vattenverk och utmål försäljes genom vattenfallsstyrelsens försorg.

Under åberopande av det anförda har vattenfallsstyrelsen såvitt här är i fråga hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga vattenfallsstyrelsen att till ett pris av minst 21,500 kronor försälja ifrågavarande lägenhet inberäknat vattenfall med tillhörande utmål. Vattenfallsstyrelsen har i anslutning härtill anført, att frågan om försäljning av lägenheten om möjligt borde avgöras före den 14 instundande mars.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att det till kronolägenheten Stockö mjöl- och sågkvarnar nr 1 och 2 hörande vattenfallet jämte utmål vid Stockarkvarn i Mörrumsån enligt vattenfallsstyrelsens mening icke är behöfligt för statens vattenfallsverk. Lägenheten med vattenfall och därtill hörande utmål är för närvarande utarrenderad, och arrendetiden utgår den 14 instundande mars. Domänstyrelsen, under vars förvaltning har bibehållits lägenhetens jordbruk med därtill hörande byggnader, och vattenfallsstyrelsen äro ense om att lägenheten bör utarrenderas eller försäljas i sin helhet, och domänstyrelsen har förklarat sig icke hava något att erinra mot lägenhetens försäljning genom vattenfallsstyrelsens försorg.

Departements-
chefen.

Lägenhetens jordbruksareal med tillhörande byggnader har vid av domänstyrelsen föranstaltad värdering åsatts ett saluvärde av 8,000 kronor. Med avseende å vattenfallet med tillhörande utmål har vattenfallsstyrelsen ansett ett försäljningspris av 13,500 kronor, eller samma belopp, vartill egendomen bokförts i statens vattenfallsverks räkenskaper, vara godtagbart. Med hänsyn härtill har vattenfallsstyrelsen ansett, att vid en försäljning av lägenheten försäljningssumman icke bör bestämmas till lägre belopp än 21,500 kronor.

I betraktande av nyss anförda omständigheter vill jag tillstyrka, att medgivande av riksdagen inhämtas till försäljning av ifrågavarande lägenhet. Det torde på vanligt sätt få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa försäljningsvillkoren. Tillika torde bemyndigande böra utverkas för Kungl. Maj:t att, sedan beslut fattats rörande inflytande försäljningsmedels fördelning mellan statens vattenfallsverk och domänverket, bestämma, huru med försäljningsmedlen skall förfaras.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att kronolägenheten Stockö mjöl- och sågkvarnar nr 1 och 2 i Söraby socken av Kronobergs län må försäljas under villkor, som av Kungl. Maj:t fastställas;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut i fråga om dispositionen av inflytande försäljningsmedel.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.
